

Lastensuojelulain 55 § mukaisten käyttövarojen maksaminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sijaishuollossa

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Sisällysluettelo

Yleistä.....	3
Peruste maksamiselle	3
Yleisesti käyttövaroista	3
Käyttövarojen maksaminen	4
Käyttövarojen maksamisen tapa ja ajankohta	4
Käyttövarojen maksaminen luvattomien poissaolojen yhteydessä	4
Käyttövarojen kirjaamisvelvollisuus	4
Käyttövarojen määrä.....	5
LIITE 1	6

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
6/2025
Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimiala

Perheiden erityispalvelut

Yleistä

Peruste maksamiselle

Kun lapsi tai nuori on sijoitettu kodin ulkopuolelle sijoitusta avohuollon tukitoimena, sijaishuoltoa tai jälkihuoltoa koskevien säännösten mukaisesti, hyvinvointialueen on huolehdittava, että hänen opintojaan ja harrastuksiaan tuetaan tarvittaessa taloudellisesti. Tämän taloudellisen tuen lisäksi lapselle tai nuorelle on hänen omaan käyttöönsä henkilökohtaisia tarpeita varten annettava kalenterikuukaudessa käyttövaroja iästä ja kasvuympäristöstä riippuen seuraavasti (lsl 55§):

- 1) alle 15-vuotiaalle lapselle määrä, joka vastaa hänen yksilöllistä tarvettaan; ja
- 2) 15 vuotta täyttäneelle lapselle tai nuorelle vähintään määrä, joka vastaa yhtä kolmasosaa elatustukilain [\(580/2008\) 9 §:ssä](#) säädetystä yhdelle lapselle suoritettavasta elatustuen määrästä. [\(12.2.2010/88\)](#)

Käyttövarojen lakisääteinen vähimmäistaso tarkistetaan kalenterivuositain elinkustannusindeksin mukaisesti, mistä syystä euromääräinen taso on tarkistettava vuosittain.

Yleisesti käyttövaroista

Käyttövarat on tarkoitettu lapsen tai nuoren omaan käyttöön. Niitä ei tule käyttää sijaishuollon tavanomaisiin kuluihin kuten perusvaatetukseen, hygieniatarvikkeisiin ja harrastusmenoihin. Sijaishuollon tavanomaiset kulut on eritelty puitesopimuksen palvelukuvauksissa (hoitovuorokauden hinnan sisältö).

Sijaishuoltopaikan työntekijöillä, sijaisvanhemmilla tai sosiaalityöntekijöillä ei ole oikeutta puuttua käyttövarojen käyttöön. He eivät myöskään saa pyytää lapselta selvitystä tai kuitteja käyttövarojen käytöstä. Sijaishuoltopaikan aikuisilla on kuitenkin velvollisuus tarvittaessa käydä ohjaavia keskusteluja lapsen kanssa ja auttaa häntä arvioimaan ostopäätöksiä erityisesti terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä tilanteissa (esimerkiksi liiallinen makeisten tai energiajuomien ostaminen). Käyttövarojen maksamiselle ei saa asettaa ehtoja, kuten jonkin työtehtävän suorittamista. Sijaishuoltopaikka ei myöskään saa velvoittaa lasta esimerkiksi korvaamaan vahinkoa käyttövaroistaan.

Käyttövarojen maksaminen

Käyttövarojen maksamisen tapa ja ajankohta

Käyttövarat voidaan maksaa kuukausittain, viikoittain tai päivittäin. Käyttövarojen maksamisesta tulee sopia asiakassuunnitelman laatimisen yhteydessä, jolloin tehdään yksilöllinen arvio lapsen käyttövarojen maksamisen tavasta ja ajankohdasta. Lapsen tulee tietää, milloin ja miten käyttövarat maksetaan ja miten toimitaan tavanomaisesta poikkeavissa tilanteissa (esimerkiksi tilanteissa, joissa käyttövaran maksupäivä osuu kotiharjoitteluun tai leirikoulujaksoon). Jos samassa sijaishuoltoyksikössä on usean lapsen tai nuoren osalta sovittu tietynlaisesta käyttövarojen maksamisen tavasta ja ajankohdasta, tulee huolehtia siitä, että maksut toteutuvat sovitus- ja tasapuolisesti kaikkien osalta.

Käyttövarojen maksaminen luvattomien poissaolojen yhteydessä

Velvollisuus antaa lapselle käyttövaroja säilyy, vaikka lapsi olisi luvatta tai muusta syystä väliaikaisesti poissa sijaishuoltopaikastaan. Luvattoman poissaolon jälkeen käyttövarat kuitenkin maksetaan lapselle vasta hänen palattuaan sijaishuoltopaikkaansa. Pitkään jatkuneen luvattoman poissaolon jälkeen voidaan tarvittaessa arvioida käyttövarojen maksamisen vaikutusta lapsen sijaishuollon järjestämiseen. Mikäli kertamaksuna suoritettavat käyttövarat tulisivat todennäköisesti vakavasti haittaamaan lapsen sijaishuollon järjestämistä, käyttövarat tai osa niistä voidaan ottaa laitoksen haltuun lastensuojelulain 65 § mukaisella päätöksellä. Toimenpidettä ei kuitenkaan saa jatkaa pidempään kuin se lastensuojelulain 65 § 3 momentissa tarkoitetusta syystä ja lapsen hoidon ja kasvatuksen kannalta on välttämätöntä. Vaikka sijaishuolto päättyy tai sijaishuoltopaikka muuttuu luvattoman poissaolon aikana, lapselle tulee maksaa hänelle kuuluvat käyttövarat koko luvattoman poissaolon ajalta.

Käyttövarojen kirjaamisvelvollisuus

Lastensuojelulain 55 §:n 4 momentin mukaan sijaishuoltopaikan tulee pitää kirjaa lapselle maksetuista käyttövaroista. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen omissa lastensuojelulaitoksissa kirjaukset tehdään Apottiin, mistä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä voi seurata ja arvioida niitä. Perhehoidossa tiedot kerätään vuosittain erillisellä lomakkeella. Osana sijaishuollon lapsikohtaista valvontaa sosiaalityöntekijän tulee seurata ja arvioida lapsen oikeuksien ja edun toteutumista käyttövarojen maksamisessa. Sosiaalityöntekijän tulee myös aktiivisesti keskustella käyttövaroista lapsen henkilökohtaisissa tapaamisissa. Lapsen edunvalvojalla (huoltaja tai määrätty edunvalvoja) on oikeus saada selvitys käyttövarojen maksamisesta sijaishuollon aikana.

Käyttövarojen määrä

Lapsen henkilökohtaisia tarpeita varten annettavasta kuukausittaisten käyttövarojen määrästä säädetään lastensuojelulain 55 §:n 2 momentissa. Lain mukaan 15 vuotta täyttäneelle lapselle tai nuorelle on annettava kalenterikuukaudessa käyttövaroja vähintään määrä, joka vastaa yhtä kolmasosaa elatustukilain (580/2008) 9 §:ssä säädetystä elatustuen määrästä.

Alle 15-vuotiaalle lapselle on annettava käyttövaroja hänen yksilöllisen tarpeensa mukaan. Alle 15-vuotiaan lapsen käyttövarojen määrästä tulee sopia lapsen asiakassuunnitelman laatimisen yhteydessä. Yksilöllisen arviointiin osallistuvat lapsi, huoltajat/vanhemmat, sijaishuoltopaikan edustajat ja sosiaalityöntekijä. Arviointi tulee tehdä säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Viitteellinen ohjeistus tukee sosiaalityöntekijää ja muita asianosaisia lapsikohtaisessa valvonnassa ja tuo tasa-arvoa eri sijaishuoltopaikkoihin sijoitetuille lapsille. Mikäli alle 15-vuotiaan lapsen yksilöllinen tilanne on sellainen, että lapsen edun mukaista ei ole saada käyttövaraa viitteellisen ohjeistuksen mukaisesti, *tulee se perustella lapsen asiakassuunnitelmassa*.

LIITE 1

Käyttövarojen euromääräinen minimitaso yli 15-vuotiaille sekä viitteelliset määrät alle 15-vuotiaille lapsille vuonna 2025:

0–6 v	5–7 e/vko
7–9 v	9–10 e/vko
10–14 v	12–14 e/vko
yli 15 v	16 e/vko tai 64,04 €/kk